

WWF jest jedną z największych międzynarodowych organizacji ekologicznych na świecie. Naszą misją jest powstrzymanie degradacji środowiska naturalnego Ziemi i stworzenie przyszłości, w której ludzie będą żyli w harmonii z przyrodą.

Jak pozwolić dużym drapieżnikom przeżyć w krainie turystów ?

Spotkanie dużego drapieżnika, takiego jak ryś, wilk, czy niedźwiedź w naturalnych warunkach, to marzenie niejednego turysty. Czy jest to możliwe w Polsce? Jak się zachować, jeśli do tego dojdzie? Czy ta przygoda może być bezpieczna dla człowieka? I czy nie wyrządzi szkody zwierzęciu? Na te i inne pytania odpowiemy w naszym mini-poradniku.

Gdzie żyją i ile ich jest?

W Polsce już tylko nieliczne regiony mogą się pochwalić obecnością dużych drapieżników. Zwierzęta te zamieszkują przede wszystkim rozległe, stosunkowo mało zmienione przez człowieka lasy, a takich zostało już bardzo niewiele. Także liczby pokazują, jak dramatyczna jest ich sytuacja. W kraju gdzie mieszka ponad 38.000.000 ludzi i ok. 9.000.000 psów, żyje zaledwie ok. 600 wilków, ok. 200 rysi i 90 niedźwiedzi!

Co jedzą duże drapieżniki?

Jak przystało na zwierzęta drapieżne - odżywiają się z reguły mięsem. Rysie i wilki polują głównie na samy i jelenie. Wilk nie gardzi też padliną. Niedźwiedź w okresie lata i jesieni żywi się głównie leśnymi owocami (borówka, malina, jeżyna, jarzębina). Zimą najczęściej śpi, korzystając z zapasów tłuszczu jednak wczesną wiosną, dopóki nie pojawią się pierwsze nowalijki, zmuszony jest jeść mięso.

Jaki jest ich status prawny?

Zarówno wilk, ryś jak i niedźwiedź należą w Polsce do gatunków ściśle chronionych. Objęte są również ochroną prawem międzynarodowym m.in. ratyfikowaną przez Polskę Konwencją Berneńską oraz prawem UE, dzięki tzw. "Dyrektywie Siedliskowej", która traktuje wilka i niedźwiedzia jako gatunki priorytetowe.

Co im zagraża?

Mimo ścisłej ochrony wilków, rysi i niedźwiedzi, zwierzęta te są w Polsce zagrożone. Coraz częściej dochodzi do konfliktów między działalnością człowieka, a ich potrzebami żywymi. Rozwój inwestycji drogowych, budowlanych, turystycznych i rosnący ruch samochodowy na terenach ostoi tych zwierząt, stanowi dla nich śmiertelne niebezpieczeństwo. Drapieżniki cierpią również głód. Nadmierny odstrzał saren i jeleni (naturalnego pokarmu rysi i wilków) oraz przemysłowy zbiór owoców leśnych w miejscach występowania niedźwiedzi, znacznie zmniejsza ilość dostępnego pożywienia. Wilki poszukując pokarmu atakują zwierzęta hodowlane, a niedźwiedzie odwiedzają pasieki narażając się na konflikt z ludźmi. Bezpośrednie, duże zagrożenie powoduje także kłusownictwo oraz kolizje drogowe.

Jak można im pomóc?

Każdy z nas może pomóc w ocaleniu wilka, rysia, czy niedźwiedzia. Jak? To proste!

1. Zachowaj ciszę

Jeśli znajdziemy się na obszarze, gdzie potencjalnie mogą występować duże drapieżniki, bardzo ważne jest zachowanie ciszy i spokoju. Może to wydawać się banalnym stwierdzeniem, ale głośnie słuchanie muzyki i powodowanie hałasu, przepląsa przyzwyczajone do ciszy zwierzęta. Jeśli takie sytuacje powtarzają się zbyt często, doprowadza to do okresowego lub całkowitego opuszczenia terenu przez drapieżniki. Sytuacje te są szczególnie niebezpieczne dla samic mających młode. W skrajnych wypadkach ich niepokojenie może doprowadzić do porzucenia potomstwa, które skazane jest wówczas na śmierć.

2. Powiedz NIE kłusownikom

Rysie i wilki polując na sarny i jelenie często wpadają we wnyki zastawione przez kłusowników na zwierzęta kopytne. Są to różnego typu pułapki - druciane albo ze stalowej linki; mogą też przypominać metalowe szczęki zatraskujące się na kończynie. Drapieżniki złapane we wnyki konają w męczarniach, czasem przez wiele godzin lub dni. Nie pozwól na to! Jeśli znajdziesz tego rodzaju pułapki zniszcz je, uszkodź, usuń z ziemi. Warto również, abyś zgłosił to odpowiednim służbom - Państwowej Straży Łowieckiej, Straży Leśnej (Lasy Państwowe) albo Policji - kontakty znajdziesz w internecie.

3. **Psom do lasu wstęp wzbroniony**

Nasi pupile lubią biegać i powinniśmy stwarzać im takie możliwości. Ale w lasach, gdzie żyją drapieżniki taka swoboda może stanowić wielkie niebezpieczeństwo zarówno dla drapieżników, jak i psów. Warto zastanowić się jak się zachowuje się nasz ulubieniec w lesie i w kontakcie z innymi stworzeniami. Dzikie zwierzęta nie będą traktować Twojego czworonoga jak turystę, tylko jak rywala w konkurencji o teren i pożywienie. Pamiętaj też, że puszczanie psa luzem w lesie jest w Polsce prawnie zakazane, a czasem może nawet grozić odstrzeleniem naszego pupila przez myśliwych. Być może tym razem lepiej zostawić go w domu dla jego własnego dobra.

4. **Uwaga na drodze!**

Jeżeli przez leśne okolice przemieszczasz się samochodem, zwolnij. Dla zwierzęcia, które chce pokonać drogę, pędzący samochód to wyrok śmierci. Możesz temu zapobiec. Wystarczy jechać wolniej.

5. **Tylko po szlaku**

Specjalne zasady zachowania dotyczą obszarów występowania niedźwiedzi, ponieważ zwierzęta te są najmniej płochliwe z całej "wielkiej trójki" i mamy największą szansę by je spotkać. Więc tam, gdzie żyją niedźwiedzie...

Nie schodź z wyznaczonych ścieżek. W ten sposób bardzo łatwo naruszyć przestrzeń, w której żyją drapieżniki i narazić się na spotkanie oko w oko z niedźwiedziem stresujące dla obydwu stron. Pamiętaj, że dla niedźwiedzi takie spotkania są szczególnie niebezpieczne. Zwierzęta, które oswoiły się z obecnością ludzi, w większości przypadków są skazane na odłowienie z naturalnego środowiska i trafiają do niewoli, zdarzało się też, że musiały zostać zastrzelone.

6. **Z daleka!!!**

Jeżeli dostrzeżesz niedźwiedzia, pod żadnym pozorem nie zbliżaj się do niego! To dzikie zwierzę, którego przestrzeni nie wolno naruszać. On w stosunku do ludzi postępuje podobnie - w większości przypadków ludzie nawet nie są nawet świadomi spotkania, a zwierzę niepostrzeżenie się wycofuje. Zatem, jeśli napotkasz niedźwiedzia, po cichu i spokojnie się oddal. Pamiętaj, że tylko 6% ze znanych przypadków spotkania tego zwierzęcia z człowiekiem zakończyło się agresywnym zachowaniem i wszystkie były spowodowane przez człowieka, który zamiast wycofać się, prowokował zwierzę.

Niedźwiedź, który przestraszony zachował się agresywnie w stosunku do człowieka, przeważnie wydaje na siebie wyrok. Nie narażaj go na to!

7. **Jagódka do jagódki**

Nie zbieraj owoców runa leśnego w miejscach występowania niedźwiedzi, a w szczególności na obszarach chronionych (parki narodowe, rezerваты przyrody). Robiąc to pozbawiasz niedźwiedzie pokarmu. Skazujesz je na szukanie pożywienia wśród ludzi (śmietniska, pasieki), co przeważnie kończy się dla nich tragicznie.

8. Gawra - miejsce święte

Jeśli zauważysz gawrę (miejsce zimowania niedźwiedzia) natychmiast spokojnie się oddal. Uważaj, żeby nawet chwilowa obecność nie obudziła zwierzęcia! Nagle wybudzone, oszołomione matki pozostawiają swoje potomstwo, które w takim przypadku skazane jest na śmierć.

9. Twoje jedzenie to śmiertelny wróg niedźwiedzia

Nie pozostawiaj żadnych śmieci na ścieżce, nawet papierków po słodyczach. Zanim zaparkujesz w lesie swój samochód, upewnij się, że zabrałeś żywność ze sobą (a jeszcze lepiej jeśli w samochodzie nie było żywności przez kilka wcześniejszych dni i nie ma utrzymującego się zapachu jedzenia).

Pod żadnym pozorem nie dokarmiaj niedźwiedzi!

Gdy zwierzę przekona się, że obecność człowieka oznacza łatwe źródło pokarmu, jest dla przyrody stracone! Będzie zbliżać się do ludzi powodując niebezpieczne sytuacje i w konsekwencji trzeba je będzie odłowić do niewoli.

Podobnie, jeśli na terenie występowania niedźwiedzi znajdziesz dzikie wysypisko śmieci, zgłoś to lokalnym władzom (administracji parku lub władzom samorządowym kontakty znajdziesz w Internecie). Takie nielegalne śmietniska są źródłem łatwego pożywienia dla zwierząt i zachęcają je do zbliżania się do miejsc zamieszkałych przez ludzi.

10. Bądź niewidzialny

Zarówno wilki, rysie, jak i niedźwiedzie to dzikie zwierzęta i ich bezpieczeństwo zależy od tego, czy zachowają swój naturalny lęk przed człowiekiem. Dlatego im mniej będzie dla nich wyczuwalna Twoja obecność na terenie ostoi, na których powinny czuć się bezpieczne, tym większa szansa na to, że nie wyrządzisz im krzywdy i pomożesz je ocalić.

Więcej informacji nt. dużych drapieżników można znaleźć na stronie: <http://www.wwf.pl/drapieżniki>